



קו לחינוך

פקסעיתון לנושאי חינוך

מ"ל ועורכת: סיגל בן-ארצי ■ עריכה: מיכל חביב ■ המערכת: זהבית 4 יבנה ■ טל. 03-6354484-03 פקס. 050-6812066
ג'ליון 411 ■ כ"ט א"ר תשס"ז-ד' סיון תשס"ז ■ 31.5.2007-17.5.2007 ■ 6 עמודים ■ משוגר למנויים בלבד

ההסכם עם הסתדרות המורים; לקרוא את האותיות הקטנות

כי שעות העבודה הרבות יגרמו למועמדים רבים לעבודה שלא להגיע אליה כלל? ואקורד נוסף לסיום; בניסוי עוז לתמורה שנערך בבתי"ס העל יסודיים, נמצא כי בתי"ס לא הצליחו להחיל שעות הוראה בסוף היום – לאחר השעה שתיים, ובחלק גדול משעות העבודה הנוספות נותרו המורים חסרי מעש. הגיעו הדברים לידי כך שהמורים עזבו את ביה"ס. כדי למנוע זאת הותקנו בבתי"ס שעוני נוכחות, שגם אותם למדו המורים לעקוף. מי שבכל זאת ייחנה מההסכם, יהיו כנראה המנהלים. הבסיס לשכרם יישאר אמנם שכר המורה, אבל יהיו תוספות למנהלי בתי"ס גדולים ולמנהלי בתי"ס במדדי הטיפוח הנמוכים. חשוב אף יותר – למנהלים יינתנו סמכויות גדולות הרבה יותר מאשר כיום למנות לפטר מורים.

אם לא הרשויות המקומיות? נכון שמשמ"ח הכריז כי יקצה "למהפך" שישה מיליארד שקלים, אבל באותה נשימה הוא גם הודיע כי הכסף יוקצה לשיפור רמת הלימוד, דהיינו שכר למורים. ובעיה נוספת; ההגדרה כי ההסכם יוחל רק על מקום שמספר המורים יאפשר זאת, מצביעה מייד על בעייתיות מסוימת; אם מספר שעות העבודה יגדל ל-36 שעות שבועיות – מ-24 – והשכר ב-25%, הרי שלא חל למעשה שינוי בשכר המורים, אלא להיפך – מצבם הורע; הם יצטרכו לעבוד 12 שעות נוספות – הגדילו את משרתם ב-50% ומשפים אותם רק ב-25% – אז היכן המהפכה? האם מהלך שכזה יגרום לפרישת מורות רבות מהמערכת, שהגיעו אליה כדי ליהנות דווקא מיום העבודה המקוצר? האם משמ"ח חושש

לכאורה עומדת מערכת החינוך בישראל בפני מהפכה, כמו שמגדירים אותה ראשיה. המציאות, מאידך, נראית אחרת לגמרי, ועוד ייקח זמן רב עד שייערך בה שינוי משמעותי. והסיבה; היעדר תשתיות. כדי שמורים יוכלו לשהות שעות רבות בביה"ס – 36 שעות שבועיות על פי ההסכם, יש להתקין עבורם פינות עבודה, שירותים, לספק שירותי הסעדה, לאפשר מקום מנוחה ועוד. גם החותמים על המסמכים מסכימים שהמערכת אינה ערוכה למהפך, ולכן באותיות הקטנות שבהסכם נכתב כי הוא יבוצע בהדרגה, כאשר יום הלימודים יוארך תחילה רק במקומות שבהם מבנה בית הספר ומספר המורים יאפשר זאת. כך מאפשרים ראשי מערכת החינוך להסכם להתנהל מאוד לאט ואולי אף להתמוסס, כי מי אחראי על התשתיות

מחלוקת בין ארגוני המנהלים על הפגיעה בהישג התלמידים בבגרות בשל השביתות

טוען, שכל מנהל תיכון יודע, כי הקיצוץ בשנים האחרונות, בתשע שעות לימוד בחטיבות העליונות, והשביתות השנה, אכן פגעו בהכנת התלמידים לבגרויות. לדבריו, גם עד לפסיקת בית הדין לעבודה כבר הייתה פגיעה ניכרת בתלמידים. ממשמ"ח נמסר, כי הישג התלמידים בבגרויות לא יפגעו בגלל השביתות, כיוון שבחינות הבגרות מתבססות על ידע שנלמד בכל שנות הלימודים, אך אווירת השביתות והעיצומים אינה תורמת להצלחת התלמידים.

חברי ארגון המנהלים העצמאי אומ"ץ חינוכי, הטוענים כי הודעתו של לוקר פוגעת במנהלים ואינה מייצגת אותם, אלא את ארגון המורים. לדברי יו"ר אומ"ץ חינוכי, אברמ"ל פרנק, השנה לא הייתה פגיעה בהכנת התלמידים לבגרות יותר מאשר בשנים קודמות, מאחר והקיצוצים בשעות בתיכונים נבלמו. לדבריו, הפגיעה היחידה היא בהכנת תלמידים לקויי הלמידה לבגרויות. בתגובה טוען לוקר, כי דבריו על הפגיעה בבגרויות נועדו, בראש ובראשונה, לעורר את ציבור ההורים, שקולם אינו נשמע. לוקר גם

החל מחדש ינואר האחרון השבית ארגון המורים את החינוך העל יסודי בחישוב כולל של כ-30 ימי לימוד. אחת השאלות המטרידות ביותר את מערכת החינוך, ההורים והתלמידים היא, אם השביתות יפגעו בהישגים בבחינות הבגרות. בידיעה שפורסמה בעיתונות בשבוע שעבר ובפקס שנשלח למנהלים, הובאו דבריו של יו"ר התאגדות המנהלים בארגון המנהלים, אריה לוקר, שביקש מהמנהלים להודיע להורי התלמידים – "לא הצלחנו להכין את ילדיכם כיאות לבחינות הבגרות". על ההודעה יצא זעמם של מנהלים

מרכז השלטון המקומי; הקיצוץ בפרויקט אמ"ץ הוא של משה"ח

בפרויקט מצוין. רודריגו גם טוענת, כי באגף שח"ר של משה"ח נמסר לה במפורש, כי הסיבה לצמצום הפרויקט נובעת מהקיצוץ בתקציב משה"ח. קו לחינוך ביקש את תגובת משה"ח לטענה זו. מדוברות המשרד נמסר בתגובה, כי משה"ח עומד על דעתו שהקיצוץ בפרויקט נובע מקשיים של הרשויות המקומיות לממנו.

בפרויקט. ממרכז השלטון המקומי נמסר בתגובה, כי הצמצום הניכר הצפוי בפרויקט אינו נובע ממחסור בתקצוב של הרשויות המקומיות. לדברי יועצת החינוך של מרכז השלטון המקומי, עדנה רודריגו, למעט רשות אחת או שתיים, הרשויות המקומיות המשתתפות בפרויקט מבקשות להמשיכו מכיוון שמדובר

בגיליון 409 של קו לחינוך התפרסמה ידיעה על צמצום ניכר בפרויקט אמ"ץ של אגף שח"ר, שבו משתתפים אלפי בני נוער בסכנת נשירה. משה"ח אישר, כי אכן צפוי קיצוץ בפרויקט בשל היעדר תקציב של הרשויות המקומיות, המתקצבות את התוכנית בחלקים שווים עם משה"ח. עוד נטען שאין ביכולתו של משה"ח להשלים את חלקן של הרשויות

דו"ח מגלה; 10 מיליון ש"ח מהתקציב למלגות לתלמידים נזקקים לא הגיעו ליעדם

מבתי"ס ציינו במשאל, שתקציב המלגות שקיבלו היה נמוך מידי ולא נתן מענה לכל התלמידים שנזקקו לסיוע. לטענת מחברי הדו"ח, מספר הבקשות הרב שעליהן דיווחו בתי"ס שהשתתפו במשאל תומך בטענה זו. הדו"ח מזכיר, כי בבסיס תקציב משה"ח לשנת 2007, מוקצה שוב סכום קטן יחסית, 21 מיליון ש"ח בלבד, למלגות ומענקים לתלמידים נזקקים. אם לא ימצא, כפי שנעשה השנה, מקור לתוספת תקציב למלגות – הן יצטמצמו מאוד בתשס"ח. בישיבת ועדת החינוך של הכנסת בשבוע שעבר, טען יו"ר הוועדה, חבר הכנסת מיכאל מלכיאור, כי לולא הדו"ח של מרכז המידע והמחקר, לא היה משה"ח מגלה כלל ש-10 מיליון ש"ח מתקציב הקרן לא הגיעו ליעדם. לטענתו, משה"ח מתנהל בצורה חסרת אחריות, כיוון שמדובר בסכום שיכול היה לסייע ל-35 אלף תלמידים נוספים. מלכיאור הוסיף, כי יש צורך בקריטריונים שקופים ושוויוניים לחלוקת המלגות, שיובאו לידיעת כל ההורים. עוזר סמנכ"ל משה"ח, דוד פלבר, הבטיח בישיבה, כי בשנת הלימודים הבאה ידאג משה"ח שהמידע על קרן המלגות יובא לידיעת כל ההורים. ועדת החינוך של הכנסת הודיעה, כי רק אם יתקנו הליקויים שחשף הדו"ח, היא תאשר את תשלומי ההורים לשנת תשס"ח.

המלגות. הסקר, שנערך בקרב 400 הורים, גם מצא שדווקא בקרב האוכלוסייה הנזקקת לקרן חוסר המודעות לקיומה היה הגדול ביותר – כ-80% מההורים לא ידעו עליה כלל. מתברר שבתי"ס רבים אינם מיידעים את ההורים על קיום קרן המלגות לסיוע לתלמידים נזקקים. הסיבה לכך – אין נוהל מחייב של משה"ח לעשות זאת. משה"ח גם לא פרסם מידע על קרן המלגות באמצעי התקשורת או בחוזר המנכ"ל בנושא תשלומי ההורים, שיצא לאור בפתיחת שנת הלימודים. על פי הדו"ח, מעניק משה"ח לבתי"ס חופש פעולה רב בחלוקת המלגות לתלמידים. המלגות מועברות לבתי"ס השייכים למדדי הטיפוח 10-3, וועדה בית ספרית מחליטה למי לחלק אותן. משאל שערך מרכז המחקר והמידע בכנסת בקרב 31 בתי"ס מצא, כי מחוץ להנחיה כללית שכל מלגת סיוע תהיה בסך 150-600 ש"ח, לא העביר משה"ח קריטריונים ברורים לחלוקת המלגות. לא הייתה גם הנחיה לגבי המסמכים שעל ההורים לצרף לבקשה לקבלת המלגה. על פי הדו"ח, בגלל חסרונו של נוהל אחיד לחלוקת המלגות נמצאה שונות רבה בין בתי"ס; היו בתי"ס שהעדיפו לחלק מלגות בסכומים קטנים למספר רב של תלמידים, ולעומתם בתי"ס אחרים שהעדיפו לחלק מלגות מעטות, שכל אחת הייתה בסכום הגבוה שבהנחיה. חלק ניכר

10 מיליון ש"ח שהעביר משרד האוצר למשה"ח עבור קרן המלגות לתלמידים נזקקים לא הגיעו ליעדם בשל כשל מינהלי, כך עולה מדו"ח שהוצג בוועדת החינוך של הכנסת בשבוע שעבר. את הדו"ח ערך מרכז המידע והמחקר של הכנסת. כזכור, התנתה ועדת החינוך בתחילת השנה את אישור תשלומי ההורים בהגדלת קרן המלגות לתלמידים נזקקים. ואכן תקציב המלגות של משה"ח גדל מ-23 מיליון ש"ח בתשס"ו ל-55 מיליון ש"ח השנה, מתוכם 10 מיליון ש"ח שהתחייב האוצר להוסיף למטרה זו. הדו"ח מצא, כי תקציב הקרן עמד בפועל על כ-45 מיליון ש"ח בלבד. זאת למרות, שאגף התקציבים במשרד האוצר העביר את התוספת המובטחת למשה"ח. בישיבת ועדת החינוך הודה עוזר סמנכ"ל משה"ח, דוד פלבר, כי עשרת מיליוני השקלים הגיעו אמנם לקופת משה"ח, אך לא הועברו לקרן המלגות בשל כשל מינהלתי. פלבר הוסיף, כי ניתן עדיין לחלק את עשרת המיליונים בשנת הלימודים הנוכחית לתלמידים נזקקים. על פי הדו"ח, טוענים ארגונים שונים, ובהם המועצה לשלום הילד, כי תקציב המלגות מתנהל ללא קריטריונים שוויוניים של חלוקה וללא שקיפות. ואכן, סקר שערך מכוון גיאוקרטוגרפיה עבור המועצה לשלום הילד מצא, כי 69% מההורים לא ידעו כלל על קיומה של קרן

מודעה



תגובתנו לפרסום הנהלת התאגדות המנהלים

הנהלת התאגדות המנהלים פרסמה, על דעתה בלבד - פעם ב"ידיעות אחרונות" ועכשיו בפקס למנהלים, עליו חתום ד"ר אריה לוקר - שעל מנהלי התיכונים להודיע להורים, ש"לא הצלחנו להכין את ילדיכם כראוי לבחינות הבגרות".

הנהלת התאגדות המנהלים, היושבת ופועלת כתא בתוך ארגון המורים העל-יסודיים, אינה מייצגת את כלל מנהלי בתי-הספר בארץ. בימים אלה היא פועלת כל-כולה לשרת את צרכיו של ארגון המורים, שמאבקו הולך ומסתבך לקראת סיום עגום ונטול תוצאות. מאבק זה כבר אינו משפיע על איש, למעט על בתי-הספר פנימה. בהם, ובמוריהם, הוא פוגע באופן קשה. סגנון הודעתו של ד"ר אריה לוקר אינו הולם את ציבור המנהלים, והוא שאוב לדאבונו מן הז'רגון והארגון שאליו כפופה הנהלת התאגדות המנהלים.

תוכן הודעתו של ד"ר לוקר פוגע בנו, ציבור המנהלים, ומוציא דיבתנו רעה. אין לנו כל ספק, שהמנהלים עושים כמיטב יכולתם להכין את התלמידים לבגרות, בשנים שעברו וגם בשנה הזאת.

ד"ר אריה גיגר,

יו"ר מזכירות אומ"ץ חינוכי

לפניות: טל' 077-9121230, דוא"ל: ometz2007@gmail.com

ועדת מומחים; מחסור במחקר חינוכי בסיסי ויישומי בגיל הרך

הוועדה ממליצה על צמצום משמעותי של מספר התלמידים בכיתות הגיל הרך

במקביל לפרסום הדו"ח של ועדת המומחים, פרסם בשבוע שעבר האגף לחינוך קדם יסודי במשה"ח את תוכנית ההיערכות שלו לחמש השנים הקרובות, הנקראת "גן תש"ע" (תש"ע – שנת סיום ההיערכות). מטרת העל של התוכנית היא, שעד שנת 2010 ישלטו תלמידי החינוך הקדם יסודי שליטה מלאה במיומנויות יסוד, שיאפשרו את השתלבותם הלימודית והחברתית בכיתה א'.

ביו היתר יסיים האגף את כתיבת תוכנית הליבה לגנים עד לסוף שנת תשס"ח במרבית התחומים, ויחל בהטמעתה בגנים. תוכנית הליבה תכלול אשכולות נושאים הנבנים סביב ציר לוח השנה – העונות, החגים והמועדים של מגזרי החינוך השונים. מדובר בארבעה אשכולות ליבה: אשכול אומנויות הכולל לימודי מוסיקה, אומנות, תיאטרון, מחול וקולנוע; אשכול אוריינות הכולל כישורי שפה; אשכול כישורי חיים הכולל את נושאי הבריאות, הבטיחות והזהירות בדרכים וחינוך גופני; אשכול מתמטיקה ומדעים.

כמו כן ייבנו מודלים מערכתיים לשילוב תלמידי החינוך המיוחד בגנים רגילים. במסגרת היערכות האגף גם יוכשרו המפקחות לתוכנית החדשה. המפקחות יתקדו את הפיקוח על עבודת הגנות, באמצעות כלי הערכה, שיפוחו בשיתוף עם הראמ"ה.

גם ממליצה לערוך סינון קפדני של המועמדים להוראה בגיל הרך ולבחון את התאמתם האישית ולא רק האקדמית לתפקיד. בנושא טיפוח הכישורים – ממליצה הוועדה להתחיל כבר בגן את הכנת התשתית לטיפוח אוריינות בתחומי הקריאה, הכתיבה והמתמטיקה. במקביל יש להקפיד על טיפוח כישורים לשוניים בקרב ילדי הגנים וכיתות א' במגוון רחב של מאפייני שיח. כמו כן, יש להבטיח בגנים את קיומן של פעילויות בתחומי האומנות השונים. בנושא ילדים בסיכון התפתחותי או סביבתי, ילדים בעלי פיגור וילדים בעלי כישורים גבוהים במיוחד – ממליצה הוועדה לזהותם מוקדם ככל האפשר ולהתאים להם תוכניות חינוכיות שיענו על צורכיהם הייחודיים. תוכניות כאלו יגדילו את הסיכוי להתפתחות מיטבית ויצמצמו גורמי סיכון. בנושא המחקר החינוכי – הוועדה מציינת, כי המחקר בגיל הרך דל מאוד. הוועדה ממליצה לבצע מחקרים כלל ארציים לבדיקת ההשפעות קצרות וארוכות טווח של מסגרות החינוך השונות בגיל הרך על התלמידים. כמו כן ממליצה הוועדה לבחון את תוכניות הלימודים ותוכניות ההתערבות המופעלות בגנים, להקים מאגרי נתונים וליצור תשתית למחקרי מעקב, כמו סקר שיעקוב אחר התפתחות התלמידים מהגן ועד הברגרות.

קיים מחסור במחקר חינוכי בסיסי ויישומי בגיל הרך – זוהי אחת הקביעות של ועדת המומחים מטעם האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, שפרסמה בשבוע שעבר את מסקנותיה. בראש הוועדה עמדה פרופ' פינה קליין מאוניברסיטת בר-אילן. הוועדה עסקה בסוגיות בנושאי הרצף החינוכי וההתפתחותי של הילד הצעיר והלמידה בגן הילדים ובקשר שלהן ללימודים בבית הספר. מסקנות הוועדה והמלצותיה משקפות צורך בשינוי דגשים בתהליך החינוכי בגיל הרך.

בנושא מספר הילדים בכיתה והיחס המספרי בין המבוגרים לילדים – ממליצה הוועדה לכלול 14-16 ילדים בכיתה גן של בני 3-4 ו-16 עד 20 ילדים בכיתה גן של בני 5-6. בכיתה א' ממליצה הוועדה לכלול לא יותר מ-25 תלמידים. בכל אחת מקבוצות הגיל גם ממליצה הוועדה על צוות של גננת וסייעת או מורה וסייעת. בנושא הקשר שבין מורה ותלמיד – ממליצה הוועדה לפעול לשיפור איכות הקשר הרגשי-חברתי ואיכות תהליך ההוראה. לשם כך יש לפתח תחומים אלה בהשתלמויות לגנות, מורים ואנשי סגל, שירכשו בהן כלים חדשניים לביסוס הקשר עם הילדים. בנושא הכשרת הצוות החינוכי – ממליצה הוועדה, שרק אנשי מקצוע בעלי הכשרה אקדמית מתאימה יעבדו עם ילדים בגיל הרך. הוועדה

בחינוך הילחין

התלמידים, גילם הכרונולוגי, יכולת ההבנה שלהם, צרכיהם המיוחדים ואפיוני המסגרת החינוכית והקהילה שאליה הם משתייכים. ממש"ח נמסר, כי מחקרים מצאו, שבקרב תלמידים בעלי צרכים מיוחדים, שנחשפו לתוכניות לחינוך מיני, חל שיפור בהתנהגות הנורמטיבית בתחום זה. כמו כן עלתה בקרב תלמידים אלה יכולת ההתגוננות האישית, כאשר סבלו מפגיעה או ניצול מיני.

העוסקות בהכנתם של תלמידי החינוך המיוחד להשתלבות בחיי הקהילה הבורגרת. התוכניות עוסקות בעולם העבודה, תרבות הפנאי, הרחבת ההשכלה, בריאות, דיוור, משפחה, הקהילה ומוסדותיה ועוד. המדריך החדש מתבסס על התפיסה כי החינוך המיני-חברתי מתחיל בגיל הרך ונמשך לאורך כל החיים. הצוותים החינוכיים יתאימו את התכנים של המדריך ואת דרכי ההוראה לשלב ההתפתחות של

מדריך חדש לחינוך

מיני-חברתי – בימים אלה מפיץ משה"ח מדריך למורי החינוך המיוחד ובו הסברים על מהות החינוך המיני-חברתי. במדריך מוצע לצוותים החינוכיים גם מערך של פעילויות חינוכיות בנושא זה. ממש"ח נמסר, כי המדריך נותן מענה לתלמידים בעלי צרכים מיוחדים בגילאי הברגרות המינית. עוד נמסר, כי המדריך הוא חלק ממערך רחב של תוכניות לימודים

כנאי אצלך

למיומנויות. השיטה משלבת הדמיה ותרגילי תנועה, קלה ללימוד וליישום, ותוצאותיה ניתנות למדידה ולהערכה. התרגול נעשה בחמישה שלבים ומבוסס על רצון לשפר תפקוד כלשהו, למשל; מיומנויות כתיבה וקריאה, הצגת נושא בפני קהל, הכנה למבחנים, מיומנויות הדורשות דיוק ומוטוריקה עדינה, ריכוז וארגון ועוד. את השיטה פיתח ד"ר פול דניסון מקליפורניה, מומחה לחקר המוח ומייסד הארגון הבינלאומי לקניסולוגיה חינוכית. בישראל מופעלת השיטה במכון "תם תרגילי מוח" על ידי ארנון רייס, בעל תואר שני במדעי החיים מאוניברסיטת תל-אביב. רייס הוא מדריך מוסמך לתרגילי מוח מטעם הארגון הבינלאומי לקניסולוגיה. תרגילי מוח מיועדים לתלמידים עם אתגרים מיוחדים ולצוותים חינוכיים.

לפרטים נוספים; טל' 04-6202289, 08-6595611 נייד, 054-7355066

לומדים על המשבר הסביבתי ומתנסים

בבנייה אקולוגית – המרכז לאקולוגיה יצירתית בקיבוץ לוטן עוסק בחינוך סביבתי המבוסס על הפעלות יצירתיות. המרכז מציע סדנאות לתלמידי תיכון והשתלמויות למורים בנושא "ממשבר לקיימות". הסדנאות עוסקות במשבר הסביבתי הגובר בארץ ובעולם ומציעות לו פתרונות. במסגרת הסדנאות לומדים התלמידים מושגים בחינוך סביבתי, צופים בדוגמאות של פרויקטים השומרים על איכות הסביבה, מתנסים בהקמת מבנים אקולוגיים ולומדים על האתגרים העומדים בפני קהילה אקולוגית. לפרטים נוספים טל'; 08-6356811, 054-9799033

תרגילי מוח לשיפור הוראה ולימודים

Brain Gym® – היא שיטה חינוכית שימושית, המשפרת נגישות

תוכניות חדשות לתואר שני

בחינוך – המועצה להשכלה גבוהה אישרה החודש את פתיחתן של שתי תוכניות לימודים חדשות לתואר שני בחינוך בשנת הלימודים הבאה.

במכללה האקדמית בית ברל תיפתח תוכנית בנושא "הערכה ותכנון לימודים". מהמכללה נמסר, כי משתתפי התוכנית ילמדו באופן תיאורטי ויישומי כיצד לשלב הערכה בתהליך ההוראה.

ביו הנושאים שיימדו בתוכנית; שימוש בכלי הערכה, מעקב ובקרה בתכנון לימודים, התייחסות בהערכה ובתכנון הלימודים לשונות ורב-תרבותיות ולתלמידים עם צרכים מיוחדים, פיתוח חומרי הוראה

וערכית גבוהה ויכולת להתמודד עם בני נוער בהדרה.

התוכנית מבוססת על ההנחה, שחינוך והוראה של תלמידים בהדרה הוא מקצוע בפני עצמו שאין לו כיום מענה במסגרות ההכשרה הרגילות של עובדי ההוראה. לטענת מפתחי התוכנית, תוכניות הכשרת המורים הקיימות מתמקדות בתלמידים רגילים או בתלמידי החינוך המיוחד ולא בתלמידים בסיכון המסוגלים להגיע להישגים רגילים. התוכנית בנויה על שילוב בין תחומי דעת שונים, כמו פסיכולוגיה, סוציולוגיה וחינוך. כמו כן ילמדו משתתפי התוכנית כיצד לבנות דרכי תקשורת עם הורי התלמידים ולשתפם בתהליך החינוכי. גם תוכנית זו מיועדת למורים בפועל.

חדשניים המשלבים את טכנולוגיות המידע, קידום חשיבה וכישורי למידה עצמאיים ועוד. התוכנית תכשיר את בוגריה לשמש כרכזי הערכה בבתי"ס, רכזים פדגוגיים, מפתחי תוכניות לימודים, יועצים למסגרות חינוכיות הנמצאות בתהליכי שינוי ועוד. התוכנית מיועדת למורים בעלי תואר ראשון, תעודת הוראה וניסיון של שלוש שנים לפחות במערכת החינוך.

במכללת אורנים תיפתח בשנה הבאה תוכנית לימודים לתואר שני בנושא "חינוך והוראת בני נוער בהדרה" (בני נוער בסיכון שהם בעלי פוטנציאל לימודים תקין, אך מתקשים להסתגל למערכת החינוך הרגילה והישיגיהם הלימודיים דלים). מטרת התוכנית היא להכשיר אנשי חינוך בעלי מודעות חברתית

לקראת סיום הלימודים

העתקות בבגרות בסיוע

הסולארי? – בזמן בחינות הבגרות ביחידה ב' בהיסטוריה, ביום ראשון האחרון בשעות הבוקר, הצביע גרף השימוש במנוע החיפוש הסולארי 1212 על קפיצה גדולה במספר הפניות. מפעילי מנוע החיפוש גילו, כי מרבית מילות החיפוש שנשלחו בשעה זו היו קשורות למבחן. בין היתר חיפשו התלמידים את המושגים "דוקטרינת טרומן", "משבר ברלין", "ליל הבדולח" ו"חוק ההסמכה". מפעילי מנוע החיפוש משערים, כי תלמידים החביאו

פלאפונים דקים בכיסים והשתמשו בהם לשליחת אס.אם.אס למנוע החיפוש. מנוע החיפוש הסולארי 1212 מקושר לאתרי תוכן ומספק לשולח הודעת טקסט בתשובה למילת החיפוש.

משה"ח אוסר לקיים את

הרונדו – מידי שנה עולה השאלה בחלק מהרשויות המקומיות מסוימות, בקרב מנהלי מחוזות ובמשטרה כיצד למנוע מבוגרי י"ב לקיים "רונדו" מכוניות לציון סיום הלימודים. זאת בעקבות

התנהגות פרועה של התלמידים, חסימת כבישים ותאונות קטלניות שאירעו בעבר. השנה החליט מנכ"ל משה"ח, שמואל אבואב, בשיתוף עם משטרת ישראל, לאסור על קיום הרונדו באופן מוחלט. בחוזר המנכ"ל האחרון מונחים המורים לקיים דיונים בנושא בכיתות. כמו כן מנחה החוזר את המורים והמנהלים לשוחח על הנושא עם ההורים בימי ההורים, להבהיר להם את אחריותם להתנהגות ילדיהם, ואף לציין את האיסור במסיבות הסיום.

רכל חברתי, אורה ומנהל יקר

דפי חינוך 2007 - המדריך המקוון למערכת החינוך מקל ומייעל את תהליך הרכש לביה"ס וכמובן חוסך הרבה כסף!

www.kav-lahinuch.co.il

מדריך "דפי חינוך" מכיל את מדריך הטלפונים של כל בתי הספר בישראל, את המדריך הטלפוני של מטה משרד החינוך והמחוזות, וכן מידע נרחב על כל ספקי השירותים למערכת החינוך.

דפי חינוך נועד לעזור לך ליצור קשר מהיר ושוטף עם גורמים שונים במערכת החינוך ועם גופים וחברות העובדים עימה. באמצעות דפי חינוך תוכל, למשל, לתכנן את הטיול השנתי הבא של תלמידיך, לבחור הצגות מסל תרבות או להזמין אמצעי הוראה חדשניים. דפי חינוך מתעדכן על בסיס יומיומי ולכן תמיד תוכל למצוא בו מידע מעודכן ומדויק.

בין הסיווגים ניתן למצוא במדריך

◆ מכללות והשתלמויות למורים ◆ אטרקציות חינוכיות ◆ הוצאות ספרי לימוד והוראה ועוד.

בכל שאלה ניתן לפנות למערכת קו לחינוך בטל'; 03-6354483 03-6354484 או למייל; kav1@bezeqint.net

■ מחשבים במימון העירייה וההורים – מעבדות מחשבים חדשות נחנכו החודש בבתי"ס היסודיים נאות שושנים ודינור בחולון. בכל מעבדה 20 מחשבים משוכללים, שרת וציוד נלווה. הרכישה נעשתה בפרויקט העירוני "שקל מול שקל", שבמסגרתו מממנת העירייה את רכישת המעבדות בסכום זהה לזה שמממנים ההורים. מעיריית חולון נמסר, כי בניית המעבדות היא חלק מתוכנית של העירייה לחדש את ציוד המחשוב בכל בתי"ס וגני הילדים בעיר. עד סוף שנת הלימודים ייחנכו עוד מספר מעבדות מחשבים בבתי"ס נוספים.

■ אנימציה בגרות המתקשבת בגיאוגרפיה – לבחינת הבגרות בגיאוגרפיה שתי גרסאות; גרסת מחברת וגרסה מתוקשבת. שתי הגרסאות היו עד כה זהות, והמחשב שימש רק ככלי לעבודה על הבחינה ולהעברתה באמצעות האינטרנט לתלמידים ומהם למרכז הבחינות. בחינת הבגרות המתקשבת, שתקיים ב-21.6, תהיה שונה מגרסת הנייר שלה. הבחינה תכלול שאלה שבה ייעשה שימוש באנימציה ממוחשבת. השאלה תתבסס על אחד משני מקורות; מאגר של שמונה

אנימציות המצוי בתקליטור שיצורף לבחינה וישמו "מסע במרחבי כדור הארץ", או אנימציה של פירמידת גילים דינאמית (המשתנה לאורך השנים) של מדינה, המצויה באתר אינטרנט אמריקני. שאר השאלות בבחינה המתקשבת בגיאוגרפיה יהיו עדיין זהות לגרסת הנייר של הבחינה. לקראת שנת הלימודים הבאה מתכוון הפיקוח על הגיאוגרפיה לפתח גרסת בחינת בגרות מתוקשבת, שתהיה שונה לחלוטין מגרסת הנייר ותעשה שימוש ביכולות נוספות של המחשב והאינטרנט.

צבואו גמר

■ התלמידים פיתחו מערכת

שתסייע לעיוורים – תלמידים ממגמת הנדסת מכונות-מכטרוניקה בתיכון קריית חיים – יואב יהודאי, תומר גלר, עומר שכנאי וגיא גרופר – פיתחו דגם של מערכת אוטומטית המסייעת לעיוורים. הדגם שפיתחו התלמידים משתתף בתחרות של עבודות מצטיינות במכטרוניקה, שתיערך בקרוב. השנה תתמקד התחרות בנושא "מכטרוניקה ושיפור דרכי חשיבה". המערכת שפיתחו התלמידים מקריית חיים, משלבת מחשב ובקרה, שמאפשרת לעיוור לימוד עצמאי

של שפת הברייל. התלמידים מציינים, כי מערכת שכזו תאפשר לעיוורים אמצעי גישה זמין למידע ללא תלות בזולת. תהליך הפיתוח של המכשיר לוהה במפגש עם עיוורים ומדריכי עיוורים. כמו כן בחנו התלמידים לפני פיתוח המערכת תוכניות קיימות ללימוד שפת הברייל ואת האופן שבו הן מועברות לעיוורים.

■ 46 עבודות גמר

בהנדסאים הרצליה – החודש התקיימה בתיכון הנדסאים הרצליה תערוכה של עבודות גמר, שבמסגרתן פיתחו התלמידים מוצרים טכנולוגיים.

בתערוכה הציגו 76 תלמידים 46 עבודות גמר במגוון נושאים ובהם; רובוט המטביע אבובים, לוויין, מכונית רובוט הנעה מנקודה לנקודה, לומדות במתמטיקה ואנגלית לגיל הצעיר ועוד.

העבודות הן בהיקף של 5 יחידות לימוד לבגרות במדעי הטכנולוגיה. העבודות גם זיכו את התלמידים בבונוס לקבלה ללימודים אקדמיים. מרבית עבודות הגמר הוכנו בשיתוף עם גופים חיצוניים ובהם: בית חולים תל השומר, בית לוינסטיין, חברת חשמל, מוסדות להשכלה גבוהה, ועוד.

יזמאו אינכיוו

■ כפר במדבר לבני נוער

בסיכון – השבוע התקיים במועצה האזורית רמת הנגב טקס הנחת אבן הפינה לפרויקט "שנטי במדבר". מדובר בכפר רב תחומי לטיפול בנוער בסיכון, שיפעל במודל של "בית השנטי" בתל אביב, הקולט בני נוער שעזבו את בתיהם. הכפר יקלוט בעיקר בני נוער מאזור הדרום, אך גם מאזורים אחרים. שנטי במדבר ישמש כמקלט זמני או ארוך טווח לבני הנוער ותהיה בו גם חווה טיפולית. בחווה ישוקמו בני הנוער באמצעות חקלאות וטיפול בבעלי חיים. כמו כן יוקם בכפר בית הארחה, שבו ישתתפו, מידי שנה, כ-10,000 תלמידי תיכון מהארץ ומחו"ל בסדנאות למניעת השימוש בסמים, אלכוהול ולמניעת אלימות. עלות פרויקט "שנטי במדבר" מוערכת בששה וחצי מיליון דולר, שמתוכם כבר גויסו שלושה וחצי מיליון דולר. את הפרויקט מממנים; קרן סקט"א-רש"י, מפלגת ישראל ביתנו, הקק"ל, משרד התחבורה, המגבית היהודית בקנדה, מקורות, המועצה אזורית רמת הנגב

וארגונים פרטיים.

את הפרויקט יזמה מריומה קליין, מייסדת ומנהלת בית השנטי בתל אביב. בבית השנטי, הקיים 23 שנה, שהו עד כה כ-16,000 בני נוער בסיכון. בטקס ברמת הנגב השתתפו שר הרווחה, יצחק הרצוג, מנכ"ל קרן רש"י, אלי אללוף, ועוד.

■ תערוכה לאמצעים

הצעירים – מוצרים שפיתחו תלמידי כיתות ה' ו-ו' ב-12 בתי"ס בתל אביב הוצגו השבוע בכנס הסיום של פרויקט "גם אני ממציא". מטרת הפרויקט, הפועל בבתי"ס יסודיים בתל אביב זו השנה השישית, היא לטפח אצל התלמידים את יכולות החשיבה והיצירתיות באמצעות תכנון ופיתוח מוצרים המספקים תשובה לצרכים שונים. בין ההמצאות שהוצגו בכנס; מקל הליכה עם חיישן המסייע לעיוור למצוא אותו, כוס חימום המופעלת על ידי נייעור, מכשיר אישי לאיסוף צואת הכלב, מכונת מיחזור נייר לילדים המעניקה למחזור מדבקה כשי, כוס חכמה לפעוטות, גופייה לחימום הגוף שבה כיסים להכנסת כריות עם כוסמת שחוממו במיקרוגל ועוד.

כנס הסיום של הפרויקט התקיים באשכול הפיס של תיכון עירוני א' בתל אביב.

■ מכינים את החוף לקיץ

200 תלמידים מבתי"ס בתל אביב ויפו ובני משפחותיהם, השתתפו השבוע בפעילות מסכמת בנושא "חוף הים", שיזמה החברה להגנת הטבע. הפעילות התקיימה בחוף גבעת העלייה ביפו. הפעילות החלה בצעדה שערכו התלמידים לחוף. אחר כך ניקו התלמידים את החוף ואספו נתונים על מידת הזיהום שמצאו בו. הנתונים יפורסמו באתר האינטרנט של המשרד להגנת הסביבה והחברה להגנת הטבע. כמו כן הכינו התלמידים עפיפונים עם מסרים סביבתיים והעיפו אותם באוויר, והכינו כתובת ענקית מחול ים; "כולנו למען יופי של ישראל".

הפעילות התקיימה במסגרת תוכנית החינוך הסביבתי של החברה להגנת הטבע "ילדים מובילים שינוי" בנושא "מחצר אחורית לחצר קדמית". במהלך התוכנית איתרו התלמידים שטחים מוזנחים בסביבת מגוריהם, ניקו וטיפחו אותם.

■ **ייהנה** – ב"ס העמק המערבי בקיבוץ יפעת ייהנה בקרוב מתרומה של רשת אורט העולמית, על כך נמסר במידעון האחרון של ביה"ס. עוד נמסר, כי אורט העולמית פנתה לאחרונה לביה"ס והציעה לו תמיכה כספית ופדגוגית. ההצעה לא הייתה כרוכה בדרישה לתמורה כלשהי. בנוסף לסיוע הכספי, מציעה אורט העולמית השתתפות בסמינרים בנושאי הינוך בחו"ל ל-2 מורים, והשתתפות של תלמידים מצטיינים מכיתות י' בתוכנית אקדמית, שתתקיים בפקולטה למחשבים באוניברסיטת חיפה.

ביה"ס החליט כי הסיוע הכספי שיתקבל מאורט העולמית יוקדש לשדרוג מעבדות המדעים. העבודות מתוכננות לחופשת הקיץ הקרובה. בראשית שנת הלימודים נותקו הקשרים בין רשת אורט העולמית ואורט ישראל, בעיקר בשל חילוקי דעות על הצמצום הניכר בתקציבים שהעבירה אורט העולמית לאורט ישראל. בעקבות הניתוק החלה אורט העולמית להעביר תקציבים לבתי"ס ברחבי הארץ, שאינם שייכים לאורט ישראל.

מנה"י

■ **ימי עיון** – במסגרת שיתוף הפעולה בין המחלקה למדע וטכנולוגיה במנח"י והאוניברסיטה העברית, התקיימה בחודשים האחרונים סדרת ימי עיון לכ-200 תלמידים מ-14 בתי"ס תיכוניים בירושלים. מטרת המפגשים הייתה ליצור קשר בין התלמידים והאקדמיה ולחשוף אותם לנושאים שבחזית המחקר המדעי. נושאי ימי העיון היו: "הלב, מניעת מחלות לב, פעילות גופנית ומאמץ", "המוח והמחשב", "ננו טכנולוגיה במחקר ובחיי המעשה". בימי העיון הרצו רופאים ומרצים בכירים מהאקדמיה.

מחוז מרכז

■ **במרכז העניינים** – שרת החינוך, יולי תמיר, ושר התרבות, המדע והספורט, ג'אלב מ'אדלה, ביקרו בשבוע שעבר בטירה. הביקור נפתח בישיבת עבודה בהשתתפות השרים, מנהלת מחוז מרכז, סולי נתן, ראש עיריית טירה, חליל קסם, מפקחים וחברי מועצת העיר. בהמשך היום השתתפו האורחים במפגש פתוח עם תושבי היישוב, שהנחה מפקח המגזר הערבי של מחוז המרכז, טארק אבו חג'לה. במהלך המפגש העניקו שרת החינוך, שר המדע וראש העיר אות הוקרה לפרופ' לוטפי מנסור, תושב

טירה ומנהל ביה"ס להכשרת מורים ערבים במכללת בית ברל. תמיר בירכה את פרופ' מנסור וציינה; "יצרתם מכללה של שותפות, בית לסטודנטים ערבים ויהודים". שרת החינוך גם ציינה את השקעתו בחינוך של ראש עיריית טירה; "דווקא בתקופה רוויית ויכוחים, חשוב שישנם מנהיגים הפועלים לשותפות ויצירה למען החינוך". תמיר הוסיפה, כי מאז כניסתה לתפקידה, הציב משה"ח את נושא החינוך הערבי במרכז. היום נחתם בביקור השרים בביה"ס היסודי אלזהרא.

מחוז תל אביב

■ **חוסר תרבות** – "עקב האכילס של החינוך הוא חוסר תרבות. לצערי, לנוער, כמו גם לסביבה הקהילתית המקיפה אותו, אין נורמות תרבותיות. הדבר משליך על ביה"ס ועל התרבות שלו. מכאן נובע חוסר כבוד לידיע, לערכים שבין אדם לחברו ולמורים עצמם". כך אמרה ראש מכללת לוינסקי לחינוך, ד"ר מרים מבורך, בטקס הענקת פרס ס' יזהר של המכללה לחוקרת הספרות ד"ר מלכה שקד. הטקס התקיים בשבוע שעבר. ד"ר מבורך הוסיפה, כי על מערכת החינוך לטפל ברבדים התרבותיים של ביה"ס וגם לבסס תשתית ידע רחבה ולעורר סקרנות והתלהבות אצל התלמידים. לדבריה, ללא שינוי בתנאי העבודה של המורים, לא ניתן יהיה לדרוש שיפור ברמת ההוראה. לטענתה, מורים טובים לא מוכנים להיכנס למערכת או נושרים ממנה ונוצר מחסור במורים, במיוחד במקצועות כמו תנ"ך, ספרות ואנגלית.

■ **מצטיינת** – מחלקת הנוער במינהל החינוך של עיריית חולון התברשה השבוע על זכייתה בפרס "ליחידת נוער מצטיינת" של מינהל חברה ונוער לשנת תשס"ז. פרס ההצטיינות, בסך 30,000 ש"ח, יוענק ליחידה בטקס שיתקיים בסוף החודש בבאר שבע. הפרס הוא מיזם משותף של המרכז לשלטון מקומי ומשה"ח, שמטרתו להעלות את המודעות הציבורית לעשייה בחינוך הלא פורמאלי בתחום הנוער ברשות המקומית.

מעיריית חולון נמסר, כי בשנתיים האחרונות עברה מחלקת הנוער רה-ארגון, שבמסגרתו נבנו קבוצות עבודה המשתפות בעלי תפקידים מארגונים שונים – כבר משלב התכנון. מרכז ההדרכה של המחלקה, למשל, הקים ביחד עם צה"ל "מרכז הכנה עירוני לגיוס לצה"ל", שבו נערכות סדנאות לכל תלמידי התיכונים בעיר. בנוסף, קולטת מחלקת הנוער של חולון גרעיני בוגרי תנועות נוער ומפעילה אותם. הבוגרים מתגוררים בעיר ופועלים בבתי"ס ובמרכזי הנוער. המחלקה גם פתחה מועדוני נוער בשם "פומפיה" ו"רוחלה" במקלטים, המיועדים לבני

נוער בסיכון. מנהל מחלקת הנוער בעיריית חולון הוא אריאל ליסמן.

■ **עמד בתקן** – תיכון אוהל שם ברמת גן עמד החודש בהצלחה במבדק השנתי של מכון התקנים הישראלי, לשם חידוש תו התקן איזו 2000-9001. ביה"ס קיבל את התו לראשונה לפני כשנה.

במסגרת המבדק, נבחנו כל תחומי הניהול של ביה"ס; נהלי העבודה, הפעלת צוות עובדים, פעילות ההנהלה מול הצוותים החינוכיים ועובדי המינהל, המעקב אחר ביצוע ההחלטות, שיטות הניהול והעבודה ועוד.

מחוז דרום

■ **אלכוהול** – בשבוע שעבר התקיים כנס לכל היועצים בבתי"ס העל יסודיים במחוז דרום בנושא השימוש באלכוהול בקרב בני הנוער ומניעתו. את הכנס יזמה המפקחת המחוזית למניעת התמכרויות, מימי גילון, בשל הגידול בשיעור בני הנוער השותים אלכוהול וירידת גיל תחילת השימוש בו. בכנס התקיים דיון פתוח בנושא המלחמה בשימוש באלכוהול. כמו כן נערכו בכנס הרצאות וסדנאות שהועברו על ידי אנשי מקצוע. בכנס גם חולקה ליועצים חוברת חדשה של שפ"י בשם "טיפ טיפה". החוברת כוללת תוכנית עבודה ליועצים והצעות להפעלות חינוכיות של התלמידים בנושא ההתמכרות לאלכוהול.

מנהלת המחוז, עמירה חיים, אמרה בכנס, שטיפול מעמיק ויסודי בתופעת השימוש באלכוהול בקרב בני נוער מחייב, לצד הטיפול החינוכי בבתי"ס, גם את שיתוף ההורים והגברת מודעותם לצורך בהצבת גבולות. סקר שערכה הרשות למלחמה בסמים לפני מספר שנים מצא, כי 60% מאוכלוסיית התלמידים בני 12-18 שתו משקה אלכוהולי שלא באירוע משפחתי. מחקרים נוספים מצאו, כי 36% מהתלמידים בגילאי 15 שותים אלכוהול באופן קבוע בעת בילוי.

■ **הפריה הודית** – צוות המורים לאנגלית בב"ס מקיף עירוני א' באשקלון, זכה לאחרונה בפרס הוקרה של משה"ח. הצוות, המונה 14 מורים, קיבל את הפרס על עבודה מסורה ורצינית ועל מציאת דרכים מגוונות להערכה וללמידה. צוות המורים אף בנה תוכנית לימודים באנגלית, שהביאה לשיפור בהישגי התלמידים בבחינות הבגרות. לדברי מנהלת ביה"ס, עדנה ולנשטיין, ההפריה ההודית של חברי הצוות מובילה להישגים הגבוהים של התלמידים. המורים קיבלו את הפרס בטקס שהתקיים באשדוד, בהשתתפות המפקחת הארצית על הוראת האנגלית, ג'ודי שטיינר, והמפקחת המחוזית, שירלי בורג.